

Függőcinege (*Remiz pendulinus*) fészke. Molnár-tag (Újfehértó), 2010. 06. (Fotó: Endes M.)
Nest of a Penduline Tit (*Remiz pendulinus*). Molnár-tag area (Újfehértó), June of 2010. (Photo: M. Endes)

TÖVISSZÚRÓ GÉBICS (*LANIUS COLLURIO*) ÉRDEKES FÉSZKELÉSE. Dunakiliti község Duna csatorna ártéri részén madarászta 2011. 08. 13-án. A területen egy háromfiókás t. gébics család tartózkodott. A családi kötelék még nem bomlott fel, a két idős madár még etette a fiatalokat, akik 20-21 naposak lehettek. Ez már eleve érdekes volt, de az idejét a rendkívüli kései érkezés (három-négy hetes késés) magyarázhatja, hogy ilyenkor még együtt volt a család. Néha még a vonuló öreg madarak észlelése is ritka, ebben az időszakban. Mivel a fészkek elhagyása körülbelül egy hete történt, ezért próbáltam megkeresni a fészket, a környező fákat, bokrokat és cserjéket átvizsgáltam, de nem találtam. Tavaly szinte majdnem ezen a területen volt egy hasonló pár, amelyiknek nem találtam a fészket pedig az öreg madarak etettek, akkor a csatorna kövel szórt oldalában tűntek el az öreg madarak. De itt nagyjából csak szederrel benőtt vegetáció volt található. Átvizsgálva a hasonló részt, kb. 20 cm magasan megtaláltam a fészket. Ennek érdekessége, hogy semmi szilárd, tartós farész nem volt a közelben, csak a szeder dúsan benőtt indáira épült. Eddigi

vizsgálataim alatt kétszer vagy háromszor találtam úgy gébics fészket, hogy nem élő növényre, hanem száraz ágra épült, és szederrel vagy más növényvel dúsan körbe volt növe takarás gyanánt, de ilyet még nem, hogy nem volt tartóág.

Vizslán Tibor

KÉSŐ ŐSSZEL ÉNEKLŐ NAGY ÖRGÉBICS (*LANIUS EXCUBITOR*). A Passeriformes rendben főként fiatal hímek esetében észlelhető, nem túl gyakori jelenség enyhe napsütéses őszi időben az olykor a normálisnál kisebb hangerővel előadott nászének, illetőleg annak egyes részletei. Nagy-kaproszon (Görbeháza) 2011. november 6-án egy példány hasonló időjárásban napnyugtakor érkezett és telepedett egy pusztagyepen áthúzódó nagyfeszültségű elektromos légvezetékre, s kb. egy percen át tartó nászéneket produkált, amely 200 m távolságból is jó hallható volt. Ülőhelyét egyik tartóoszloptól néhány méterre választotta, ahonnan a fém és porcelán alkatrészek folyamatos mély, egyhangú, gyors ritmusú rezonancia-jellegű bűgást hallattak. Nem zárható ki, hogy ez a körülmény közrejátszott madarunk „megszólalásában”.

Endes Mihály

VARJÚFÉLÉK (*CORVIDAE*) VISZONYAI DERECSKE KÖRNYÉKÉN. Vizsgálatainkat 2004 és 2011 között végeztük, Derecske és Tépe települések nagyjából É-D irányú vonalától K-re, a Dél-Hajdúság és a Berettyó-Kálló Köze földrajzi kistájak határzónájában, mintegy 6 km²-es hordalékkúp-síkságon. A változatosan löszös, illetőleg mocsári iszappal fedett vidék csernozjom, réti és szikes talajain a jelentéktelen kiterjedésű művelt területek mellett több hektáros pusztagyepék, nedves rétek, csatornák és laposok mocsári-tavi vegetációjával mozaikos megjelenésben 1-2 hektáros akác- és nemesnyárasok, valamint egy kb. 4 hektáros és 60-70 éves alföldi tölgy-kőris-szil ligeterdő található, míg a nyílt vidéket elszórtan rózsza, galagonya, kökény és zömmel ezüstfa bokor-cserjeszigetek, valamint egy-egy idős fehérfűz tarkítják. A hazai orniszban szereplő 10 varjúféle faj közül eddig 6 előfordulását regisztrálhattuk. A hiányzó 4 szinte mindegyikének vagy 1-1 észlelése, vagy csupán szórványos előfordulása ismert (havasi csóka – *Pyrrhocorax graculus*: nyugati országghatár, havasi varjú – *P. pyrrhocorax*: északi országghatár, kormos varjú – *Corvus corone*: néhány adata zömmel a nyugati országrészből, míg a fenyőszajkó – *Nucifraga caryocatactes*: elsősorban hegyvidéki megjelenésű). A további állandóan nálunk tartózkodó 6 faj közül vizsgálati területünkön a szarka (*Pica pica*), valamint a dolmányos varjú (*Corvus cornix*) rendszeres, bár nem túl gyakori fészkelő, előbbi évi 25-30, utóbbi 15-20 pár. Nagyobb csapatukat nem figyeltük meg. A szajkó (*Garrulus glandarius*) őszi-tavaszi vonulásán kerül szem elé, egyszerre 3 példány volt a legtöbb, de megjelenésük rendszeres. Eddig egyetlen költését észleltük, 2010-ben a tépei tölgyesben. A vetési varjú (*Corvus frugilegus*) október folyamán érkezik és márciusig kitart. Meglepően kevés látható, többnyire 10-25 példány, a legtöbb egy november eleji 200 fős csapata volt pusztagyepen. Éjszakára elhúznak. E vidéken nem találtuk költését, egy alkalommal május 23-án figyeltünk meg 2 összetartó példányt. Csóka (*Corvus monedula*) eddig összesen 2 példánya mutatkozott vetési varjú csapatában ősszel. A holló (*Corvus corax*) a költési időn kívül, de rendszertelenül látható: 2011. 04. 03. - 1 pld., 2007. 06. 10. - 2 pld., 2010. 10. 12. - 2 pld., 2011. 10. 31. - 2 pld., azaz 4 alkalommal. Cikkünk megírására az a tény is ösztönzőleg hatott, hogy utóbbi időpontban a jelzett területen, egy órán belül mind a 6 fajt láthattuk.

Endes Mihály, Serestyén Zsolt